

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-egylet” közlönye.

Szerkesztői szállítás:

Szentgyörgy-utca 1092 sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr.; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neu-Markt 14. sz.).

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész íven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 3 ft
Negyedévre 1 „ 50 kr.

Előfizetési díj:

Egészévre . (Jan.—dec.) 6 frt o. é.
Évnegyedre (apr.—jun.) 1 „ 50kr

A „Jogász-egylet” tagjainak azonban egész évre jövőben is csak 4 frtért.

Félévre . . . 2 „ o. é. fog megküldetni.

Ő császári és Apostoli királyi Felsége a következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott a magyar királyi miniszterelnökhöz intézni:

Kedves gróf Lónyay!

Ma tértem vissza a magyar Alföldről, hová népeim jólétére irányzott fejedelmi gondjaim vezettek.

Fájdalommal töltött atyai szívem, midőn a rendes években gazdag termést adó vidéken a vizek által okozott nagy károkat szemléltem.

Megnyugtatómra szolgált, hogy az elöntött terület egy része időközben ismét művelés alá vehető lett. Bizton reményelem, hogy a kormányom által részint már elrendelt, részint tervezett és legközelebb fogantatba veendő intézkedések s a társulati munkásság fokozása az elemi csapások által okozott bajokat lehetőleg enyhíteni fogják; s hasonló csapásoknak a jövőben elhárítása iránt, kormányom előmunkálatai és előterjesztései alapján intézkedni fog a törvényhozás.

A bajok között, a melyeket fájdalommal láttam, örömmel töltött el, egész utam alatt szemlélhetni legdrágább kincsemet: népeim szeretetét. Hű népem az őszinte ragaszkodás és osztatlan szeretet lelkes és fényes nyilatkozataival környezett mindenütt.

Visszatérve a fővárosba, fejedelmi hivatásom kedves kötelességét sietek teljesíteni, midőn ezért teljes elismerésem és őszinte köszönetemet nyilvánítom. Nem egyes városhoz vagy helységhez, hanem az általam átutazott vidék összes népességéhez intézem e nyilatkozatot, miután ugyanaz érzelem őszinte kifejezésével találkoztam egyaránt mindenütt.

Ezelőtt néhány évvel ünnepélyes alkalomkor mondtam: „Boldog fejedelme csak boldog nemzetnek lehet.” Hogy ezt elérjem, ezentúl is arra leszek irányozva atyai szándékaim és fejedelmi gondjaim.

Hiszem, hogy a mindenható, áldásával fogja kísérni e törekvéseimet; s bizton remélem, hogy hű népeimnek a trón és haza iránti hű ragaszkodása és őszinte szeretete mellett, kedvelt Magyarországom és a monarchia szép és biztos jövőnek nézhet elébe.

Megbizom önt, hogy erről az utazásom alkalmával érintett vidék összes népességét — ismételt szíves üdvözetemmel — azonnal tudósítsa.

Kelt Budán, 1872 évi május hó 10.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Maros-Vásárhely, 1872. május 14.

A „Balpárti kerületi nagygyűlés” folyó hó 12-kén csendesesen folytatta az Elbában d. e. 11 órakor megnyitott ülésezését — zártkörben.

Délután — mint mondják — hivatalnok akartak az értekezlet körbe betolakodni, s midőn a balpárt emberei ezt ellenezték, a tolokodók erőszakhoz nyultak, mi előidézte a másik fél erőszakos ellenállását.

A nagyobb szerencsétlenség bekövetkeztét az értekezleten hivatalból jelen volt polgármester Borosnyai

Pál sebes és erélyes fellépése hártotta el a mellőzhetlenül szükséges katonai erő gyors alkalmaztatása által; esz-közlővén egyszersmind a tanácskozás további csendes és biztos folytatását.

Sok mysticus nézet, vélemény lebegett ezen erőszakos tolokodás vix motrix-a felett. Némelyek még olyasmit is állítottak, mintha a Deák-pártból indult volna a betolakodás eszméje.

De Berenczey Lászlónak a kellemetlen zavarra következett napon nyomtatásban megjelent s ezennel ide is beigtatott „Nyílt szavai az erdélyi országos baloldali gyűléshez” — eloszlatnak e tekinteten minden homályt.

„Eljöttek önök — így szól Berenczey László — hogy felzaklassák a Székelyföldet, — szövetkeztek a székely és magyar minden ellenségeivel, hogy magukat a miniszteri székekbe emeltessek; Pestről, Biharból és Isten tudja honnan ide rohantak, hogy azon keserű jövőnek, melyet készítenek e hazának, a székely népet tegyék ki leginkább.

Eljöttek önök, hogy Magyarhonnak Erdélyi uniója mellett, külön szakadva egy erdélyi baloldali zárt zug-gyűlést tartsanak.

Hallják meg az urak! a székely népgyűlésekben akkor volt már nekem helyem és szavam. midőn legnagyobb része önöknek még anyja tejét szívták!

Maros-Vásárhelyt, mely a Székelyföld fővárosa, a 48-ki nagy események gyűpontjává én emeltem! e várossal együtt miránk volt ezen események után a felelősség is, és a felelősséget én s a város éreztük meg évtizedeken keresztül! a legsúlyosabban! Okultam a multakban, s ezen eseményeket hivatalnok által megújított közömbösen nem nézhetem; méltán jajdulok fel önök eljárása miatt s határozottan tiltakozom minden itt ezután teendő igazatásai ellen, annyival is inkább, mert önök engem gyűléstől kizártak s közáporral fogadtak; mert féltek az igazságtól a melyet elmondadó válek.

Én nem harcolni mentem, sem azon derék székelyek, kik velem együtt önök által kizárattak, s midőn megtámadtunk — visszavonulánk.

Hanem ne higgyék, hogy legyőzték, fel fogom még egyszer emelni szavamat a székely nemzett mellett, s nem fogom elnézni összedugott kézzel, hogy önök addig házaljanak őseim földjén, míg nemzetemet olyan nyomorúságha vezetik, melyből megmenteni aztán nem tudják.

Most rajtam van a sor, hogy hosszas hallgatásom után ismét szóljak, s ha védtem a nemzetet, midőn idegenek támadták meg, védeni fogom most, midőn önök a testvérharcot megkezdették és székely testvéreiket követelhetik!

Maros-Vásárhelyt. 1872 május 12-kén.

Berenczey László.

Ehez aztán nem kell legkisebb commentar sem a végre, hogy bárki is tisztán láthassa, mikép a főförgő zavar előidézésében a Deák-pártnak legkisebb része sem volt. Berenczey László elmondja, hogy ő s azon derék székelyek, kik vele együtt kizárattak, nem harcolni mentek s mégis közáporral fogadtattak, mire vissza is vonultak.

Itt hát semmi köze a zavarral a Deák-pártnak. A kormány pedig fedezte az erdélyi országos baloldali ülést, hogy békében tanácskozhassék.

Ezt és ennyit az igazság érdekében.

DOBOLYI SANDOR.

JOGI ROVAT.

A bel- és külügyminiszterek által 13,448. szám alatt kiadott rendelet.

Az Erdélyben fentartott 1852. évi május 27-diki sajtórendtartás módosítása tárgyában 1871. évi május hó 14-kén 1498. sz. a. közösen kibocsátott rendelet 2-dik §-ának módosítása iránt.

Az 1871. XXXII. törvényzikk 1., 2. és 3-dik §§-ban foglalt felhatalmazás alapján, a bírósági székhelyek és területkörök megállapítása tárgyában 1871-dik évi július hó 10-kén 1976. szám alatt közzétett rendelet 5. §-a által a marosvásárhelyi k. ítélő-tábla területére nézve a sajtóügyekbeni bírósághoz a marosvásárhelyi, kolozsvári és szebeni e. f. királyi törvényszékekre ruház-tatván; továbbá az 1871. XXXIII. törvényzikk 2-dik

§-nak d) pontja értelmében a közzételt teendők teljesítése a nevezett királyi törvényszékek mellé rendelt királyi ügyészeket illetvén; végül:

A királyi főügyész az 1871. XXXIII. törvényzikk 26. §-a értelmében azon királyi ítélő-tábla területén, a mely mellé rendeltetett, minden ügyészégi teendőt, bármely törvényszék előtt vagy maga személyesen végezhetvén, vagy e célra akár helyettesét, akár az alá rendelt ügyészek egyikét kiküldhetvén; az ekként változott törvényi intézkedésekhez képest az 1871. évi május hó 24-kén 1498. szám alatt kibocsátott rendelet 2. §-a akként módosittatik, hogy a marosvásárhelyi sajtóbírói közzétételhez beküldetni rendelt kötelese példány helyett egy-egy példány lesz küldendő az illető sajtóbírói ügyészhez, mint közzétételhez, és a marosvásárhelyi királyi főügyészhez.

Pesten, 1872. évi április 22.

TÓTH VILMOS, s. k.
belügyminiszter.

BITTÓ ISTVÁN, s. k.
igazságügyminiszter.

Országgyűlés.

1872. április 10-én d. e. 10 órakor.

Elnök: SOMSSICH PÁL.

Jegyzők: MIHÁLYI PÉTER, SZÉLL KÁLMÁN, JÁMBOR PÁL.

A kormány részéről jelen vannak: Gr. LÓNYAI MENYHÉRT, KERKÁPOLY KÁROLY, BITTÓ ISTVÁN, b. WENCHEIM BÉLA, dr. PAULER TIVADAR.

A mult ülés jegyzőkönyve észrevétel nélkül hitelesítettik.

MAXIMOVICS MIKLÓS: Következő interpellatiót intézi a pénzügyminiszterhez:

1. Hajlandó-e a t. pénzügyminiszter ur Zombor szab. kir. város közönsége által még mult évi jun. havában az adóelengedés tárgyában hozzá felterjesztett kérvényt minél előbb és pedig akként elintézni miszerint az ottani lakosság az 1868. évi XXI. t. cz. 11. §-a alapján, a vizek által okozott és kellő időben felvett károk nagyságához képest adóelengedésben részesítsék?

2. Szándékozik-e a t. pénzügyminiszter ur a szegedi m. kir. pénzügyigazgatóság f. é. mart. hó 6-án 5212/IV. sz. alatt kelt átiratával elrendelt, és már folyamatban levő kénszer-behajtás mind a f. évi évnegyedi adórészletre, mind pedig a mult évből maradt hátralékokra nézve, a jelen rendkívüli körülmények figyelembevételével azonnal beszüntetni, és az ottani lakos-ságnak a legközelebbi aratás után terjedő halasztást megadni?

3. Van-e tudomása a t. pénzügyminiszter urnak Joksman József, a zombori m. kir. adóhivatal pénztárnoka késedelmes, hanyag s a polgárság irányában minden alkalommal követett zaklatott eljárásról? s ha nincs; szándékozik-e arról a megindítandó vizsgálat után minél előbb tudomást szerezni és szabályellenes eljárásáért felelre vonni?

KERKÁPOLY KÁROLY pénzügyminiszter: Engedje meg a t. ház, hogy az imént hozzám intézet interpellatoria rögtön válaszolhassak; miután az árvíz által károsultak ügyében lett hozzám intézve a kérdés, a melyre a válaszzsal egy nappal is késni szükség nélküli hibának tartom. A t. képviselő ur azt kéri tőlem, hogy hajlandó vagyok-e Zombor sz. k. városa községe által még mult évi junius havában az adóelengedés tárgyában hozzá felterjesztett kérvényt minél előbb és pedig akként elintézni, miszerint az ottani lakosság az 1868. évi XXI. t. cz. 11. §-a alapján a vizek által okozott és kellő időben felvett károk nagyságához képest adóelengedésben részesítsék? Igen is hajlandó vagyok, mert hiszen kötelességem is. A „minél előbbet” illetőleg csak azt mondom, hogy a tény constatirozásának minden esetre meg kell előznie az intézkedést; azt gyorsítani kötelességemnek ismerem. Mihelyt ez megtörténik, az intézkedéssel késni nem fogok; másképp intézkedni — mint a képv. ur kívánja — nem lehet, mert nem szabad.

Másodszor kéri; szándékozik-e a szegedi m. pénzügyigazgatóság folyó évi martius 6-ikán 5212/IV. sz. a. kelt átiratával elrendelt s már folyamatban levő kénszer behajtását mind a f. é. első évnegyedi adórészletre, mind pedig a mult évből maradt hátralékokra nézve a

Melléklet: Folly és Hutflesz „Előleges jelentése.”

ellen rendkívüli körülménynek figyelembevételével azonnal beszüntetni és az ottani lakosságnak a legközelebbi aratás után terjedő halasztást megadni.

Engedelmet kérek, erre nem lehetek hajlandó, nem pedig azért, mert köztudomáslag Bács megyében mintegy 200 ezer hold föld lévén vizalatt, ezen megye több mint körülbelül 8-or annyi holdra terjedő egész; tehát annál kevésbé lehet az ado végrehajtást megszüntetni, minél bizonyosab az, hogy a szenvedő részekből nem lehet behajtani ugyszólván semmit, az államnak élnie kell, erre eszközökre van szüksége. Abból, hogy 200 ezer hold viz alatt áll, felfogásom szerint egy cseppet sem következik, hogy másfél milliónyi területen ne csak a földadót, — hanem minden neven nevezhető más adót jövedelmi adót stb. stb. nem kell behajtani. Annál nagyobb szorgalommal kell behajtani azt mit lehet, minél bizonyosab, hogy nem szabad semmit behajtani ott a hol nem lehet.

A képviselő ur azt mondja, hogy a pénzügyi igazgató, — mi azt mutatja, hogy érti kötelességét — elrendelte hivatkozott rendeletében, hogy mindeennek előtt azoktól kell egész erővel behajtani a hátralékokat, kik a mult évben sem fizettek semmit, tehát nem azoktól, kik a folyó évnegyedben nem fizettek; nem azoktól kik a mult évből egy részzel adások maradtak, hanem azoktól, kik a mult évben épen semmit sem fizettek. Ezt az intézkedést megakadályoztatni magamat hivatva nem őrzem.

Végre azt kérdi a képviselő ur: Van-e tudomásom Jocksmán József, a zombori m. k. adóhivatal pénztárnok késedelmes, hanyag, a polgárság irányában minden alkalommal követet, zaklató eljárásáról, s ha nincs, számdékozm-e erről a megindítandó vizsgálat útján minél előbb tudomást szerezni és szabályellenes eljárásáért felelőre vonni? Nekem erről nincs tudomásom. A mi a késedelmezést és a hanyag eljárást illeti, azzal furecsan vagyunk, mert az adóhivatalnokok, a menyiben eljárásuk eredménye nem kielégítő, rendesen a törvényhatóságokkal fedik magokat, a törvényhatóságok pedig az adóhivatalnokokkal. — A mi tehát a késedelmeséget és a hanyagságot illeti, igenis ezt az alkalmat fel kívánom használni arra, hogy magamat kellőleg informáljam. A mi a felek irányában követett, nem megfelelő eljárást és magatartást illeti, erre nézve meg fog engedni a képviselő ur ha azt állítom, hogy itt a panaszkodás a feleken van; a hol nincs panasz ott nincs bírő, ez általános elfogadott tétel. Azonban minden konkrét panaszt megvizsgálni és a törvények értelmében kötelességszerűleg eljárni magamat igenis hivatottnak s kötelezettnek ismerem. (Tetszés.)

MAXIMOVITS MIKLÓS fentartja magának, hogy ez ügyben egy határozati javaslatot adhasson be.

A ház a választ tudomásul veszi.

Következett a napirend; Tisza Kálmán és Helfy Ignác indítványainak felvétele iránti intézkedés.

TISZA KÁLMÁN; Miután azon czélt, melyet határozati javaslata által elérni akart, hogy tudnilik; a kormány az árviz által károsult vidékekre nézve saját felelősségére intézkedjék, miniszterelnök nyilatkozata által elérve látja, hogy a jövő törvényhozás számon fogja kérni a miniszterium által e tekintetben tett intézkedéseket, határozati javaslatát visszavonja.

LŐNYAI MENYHÉRT gr, miniszterelnök: T. ház! Az indítvány Tisza Kálmán képviselő ur által visszavételét: azonban. miután a tárgy fontos és ezen törvényhozás folyama alatt valószínűleg nem lesz többé alkalom arra, hogy ezen tárgyról szólhassak, de szükségesnek tartom a felszólalást azért is, mert az előttem szóló képviselő ur eloadásában némely megjegyzéseket tett, melyekre az ügy érdekében válaszolnom, illetőleg felvilágosítást adnom szükséges.

Beszéde kezdetén azt mondta a t. képviselő ur, hogy nem helyesli azt, hogy én a multkor az általa tett indítványra nézve felszólaltam. (Felkiáltások a balon: Nem azt mondta!) Ezt monda, még pedig azzal indokolá, hogy azért nem tartja helyesnek, mert akkor ez ügy nem tárgyalatott. Engedelmet kérek, nemcsak a házszabály, hanem 48-ki törvény is jogot ad a miniszternek mindenkor felszólalni és felvilágosítást adni. Azt hiszem tehát, hogy csak jogommal éltem, midőn a multkor felszólaltam. (Helyeslés jobbfelől.) Egyébiránt beszédének végén a t. képviselő ur azt mondja, hogy visszaveszi indítványát azért, mert célját elérte. Mi által érte el? Az által, mert felvilágosítást adtam, s így megnyugtattam. Ugy látszik tehát, mégis helyesli, hogy felszólaltam. (Ugy van! jobbfelől.)

A t. képviselő ur továbbá nem tartja correctnek a miniszterium nyilatkozatát és eljárását. Engedelmet kérek, ha figyelemmel kísérte azt, a mit e tárgyan mondtam, akkor nyilatkozatom correctségét kétségbe nem vonhatja; és az eljárás is correct volt, mert az alföldön uralkodó rendkívüli árviz orvoslását csak az esetben lehet megkezdni, ha mindenképp a szükséges tervek kidolgozása iránt történik intézkedés. A budget-törvényben bizonyos tételek meg vannak szavazva, melyekből a miniszterium ily kiadásokat tehet, s ha a miniszterium azokat a megszabott célra fordította, akkor eljárása teljesen correct és törvényszerű volt. (Helyeslés jobbfelől.) Azt mondja a t. képviselő ur, hogy ezen ügy iránt a törvényhozás elé előterjesztést kellett volna tenni, Igenis, a miniszteriumnak is volt szándéka ezt tenni, és minden előkészületek erre nézve meg is történtek, s bizonyára sem a miniszterium, sem a többség nem oka, hogy ezen javaslat nem tárgyalatathatott. Miután azonban ez ügy nem fog többé ezen országgyűlésen tárgyalatathatni, bátor lesznek a vidéki érdeklettek megnyugtatóra, valamint a t. képviselő ur felvilágosítására röviden elmondani, hogy mik azon intézkedések, melyeknek foganatosítása mindennek előtti szükséges s lehetséges. Azt hiszem, ha ezeket elmondom, a t. képviselő ur is meg fog győződni, hogyha már jelenleg e tekintetben az idő rövidsége miatt is törvényt hoznunk nem lehet, — a miniszterium mindazon

intézkedéseiről, melyeket ez ügybea már tett és jövőben tenni kíván, a felelősséget bátran elvállalhatja. Nem arról van szó, hogy a kormány engedélyt nyerjen arra, hogy ezen munkálatokra bizonyos nagy pénzösszeget befektessen, hanem arról van szó, hogy a bajon akkép segítsünk, hogy az illető érdekelték által, kiknek javára ezen munkálatok tételnek, az államtól nyerendő előlegeből azokat rögtön kivinni lehessen, mit azonban az érdekelték idővel visszatéríteni fognak.

És van még egy fontos körülmény, melynél fogva a miniszterium teljesen jogosítva van ezen munkálatokra még áldozatokat is hozni, nem felve attól, hogy a jövő törvényhozás a miniszterium eljárása fölött roszalását fogja kimondani, miután Bács-, Temes- és Torontálmegegyekben a viz által károsított terület 800,000 holdat tesz, és ez hazánk egyik legdúsabb területe, az államnak az egyenes adókból évenként 3 milliót hoz, s a közvetett adókból ily körülmények közt nevezetesen csökkennek. Ezen területnek biztosítására a hozott kiadás tehát sokszorosan kipótolvá, tisztán pénzügyi szempontból is indokolható lenne még az esetben is, ha egyenesen az államkincstár adná ki a szükséges eszközöket a munkálatok kivitelére. Mint mondam megnyugtatóra szolgálhat a sujtott vidékeknek, és tájékozásul a jövőben teen-dőkre nézve, ha elmondom röviden azon tanácskozások eredményét, melyek husvét tájban a közlekedési miniszteriumban végmegállapodásra jutottak. (Halljuk!) A közlekedési miniszterium ugyanis kiküldvén a miniszteri biztost s az illető szakértőket, a sujtott vidékek árterének mentesítésére, s a vizek lebecsátására egyöntetű, egybevágó terv megállapítását tartotta szükségesnek. Ezen terv szerint két irányban szükséges intézkedni. Először is mindennek előtt arról, hogy a területeken jelenleg fekvő vizek mentől előbb lebecsátassanak; másodsor gondoskodni arról, hogy mindenütt, hol a technikai tervek ennek szükségét kimutatják a töltés munkálatok azonnal létesíttessenek. A tervek eziránt készen vannak, és azon munkálatok, melyekhez azonnal hozzá lehet fogni, a következők: A Beregszói felső vonalán töltés és átmetszési munkálatok szükségesek, a Bégánál pedig medetisztítás. E munkálat nagy hasznot fog hozni, és az összes költség, mely mindjárt a munkára fordítható, nem megy többre 150,000 frtnál.

E munkálattal kapcsolatban szükséges lenne a kis topoloveczi — Bégaszoritó 2 sarkantyus-mű és topoloveczi árapasztó csatorna szélesítése, még pedig a sági vas-uti állomásig kellene e töltéseket vezetni. E munkálat által, mely az előszámítás szerint 300,000 frtba kerül 150,000 hold ssabadul fel az eláradás veszélyéből, melyből jelenleg is 50,000 hold viz alatt van. De szükséges e vidéken még egy más munkálat, tudniillik a Temes balpartján Csepza vidékén a töltések lennének végrehajtandók. E munkálat 96,000 frtba kerülne. Továbbá még 2 munkálat teendő ugyanazon vidék érdekében t. i. Berzava véd-töltésének kijavítása és Denta felé vezetése, Moraviczá mellett Perkotóvától Vatináig. Ez 100,000 frtra van előszámítva. Továbbá a versecz-paulisi, valamint a Terézia-és Berzava-csatornák javítása szintén 100,000 frtot vesz igénybe. Végre hogy a vízlebecsátási munkálatok czélszerűen keresztülvitessenek, szükséges a Temes folyónak azon részén, mely a határorvidéken fekszik — 30 átvágást eszközölni, melyek által a Temes folyónak hossza oly arányban, mint 1 az 5-höz áll, meg fog rövidülni.

E munkálatok szintén 100,000 frtba kerül. Ez által a Temes folyónak oly esés fog adatni, mely mindezen fentebb eszközölt töltési és kiszáritási munkálat által a sikert biztosítani képes. Ez az egyetlen munkálat, melyhez a vidék hozzájárulása szükséges, de a nagyobb folyók-nál az állam concurrentiája is igénybe vehető.

E munkálatra 100,000 frt van téve, mi által Temes megyében 300,000 hold ármentesítése nem csak a jelenre, de a jövőre is biztosítatik. — Az összes kiadás 860,000 frtra tehető. Mint a mult alkalommal mondtam, Torontálban a viszonyok sokkal kedvezőlenebbek, mert ott csak szilipek által lehet a vizeket a folyamba bocsátani. Torontálban jelenleg 300,000 hold van olyan állapotban, melyben segíteni kell, erre szükséges az Aranka, Kovacsicsa, Galaeska stb. vizeinek leszállítása s nagyobb-szerű szilipek állítása G. Kanizsa, Pade és Franyován át a Kerektnál.

Ily rendkívüli esetekre, mint minők ma is fennállanak, 1 Kikinda- Nagy-Becskerek- Perlász — egész Pancsováig le a Dunába vezetettik, — mely nem csak Torontál, de Temes megye egy része területének belvizeit is levezetni mindenesetre képes lenne.

Ezen részletesen bemutatott terv első sorban az illető társulat által elfogadandó lévén, mi annyival inkább várható, miután ez által a terhelés valóban csekély, miután a szabályozási költség holdankint 4 frtnál többet nem tesz. — a kormány tehát, mihelyest a társulat a tervet elfogadja, s hozzájárulását kimondja — főleg a fővezetőre nézve a tervnek siettetésével és a különben vagyoniós társulatnak a netalán szükséges pénzek beszerzése által oly segély lesz nyújtható, hogy az egyik, vagy mindkét irányban a munkálat haladék nélkül megkezdessék, és a népnek bőkereset és így az inségben segély fog nyújthatni.

Bács megyének területén a mintegy 200,000 holdnyi belvizekre nézve jelenleg a megyei bizottmány által az előmunkálatok folyamatban vannak. A Jegericskabárra dülő nagy érdekltség vizeinek leeresztése már elvileg helyeslett-terv alapján a kormánybiztos a társulatot megalakíthatja, s a kedvező viszonyok esetére meg is kezdheti.

A Ferencz-csatorna felső vidékeire dülő több rendbeli, mintegy 30,000 holdnyi területen a vízleeresztés a csatornába több árkokon megkezdett s helyenkint sikerrel be is fejeztetett.

A szatpár-ujvidéki újabb vonal pedig jövőre jobbra balra mintegy 68,000 hold területen a belső vizek leeresztését biztosan fogja eszközölni; jelenleg Bácsme-

gyében a Mosztongán és Ferencz-csatorna több helyen elvágtatván a töltések, már jelenleg is mentve vannak a környező vidékek.

Ezek azon tervek melyek készen vannak, s melyeknél fogva — mint a multkor nyilvánítam — a kormány saját felelősségére feljogosítva fogja magát érezni, az állam részéről az illető társulatnak a munkálatok kivi elére szükséges pénzösszeget előlegezni. A kormány ezen intézkedését a jövő törvényhozás, azt hiszem, helyben fogja hagyni. miután a visszatérítendő előlegek az adóképesseg biztosítására és nagymérvű emelésére fognak szolgálni, ennél fogva bátran nézünk elé a törvényhozás eziránti határozatának.

Van meg az országnak több vidéke Bánát és Bács-vidékein kívül, ugymint: Arad-, Békés-, Csanád- és Csongrád megyék, sőt a Felső-Tisza vidéke is, hol a belvizek sok hasznos területet elárasztottak Erre is ki fogja a kormány terjesztetni figyelmét, s az említetteknek a száraz-éri csatornának megnvítása által 125000 hold lenne ármentesítve.

Végre vannak egyéb tervezetek is készen, melyek szerint a kormány az ország más vidékein is meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket a czálnak előmozdítására. De hol valódi inség van, munkáról és így kenyérről is gondoskodni kell.

Ezeket azért kívántam a t. háznak előterjesztetni, hogy indokoljam azt, hogy semmi befolyással nem volt a t. képviselő ur által tett indítvány a kormány intézkedésére, miután tudja, mi a kötelessége; viszont indítványának súlypontja ugy is az, hogy a kormány saját felelősségére tegye meg a szükséges intézkedéseket, mire minden fel-szólítás nélkül, sőt előbb is vállalkozott.

Továbbá azt mondja az indítvány, hogy a jövő törvényhozás az e czélból teendő czélszerű intézkedéseket helyben fogja hagyni.

Miután a jövő törvényhozás az intézkedések czélszerűsége felett önmaga fog ítéletet mondani, s az indítványt akként, mint volt formálva, feleslegesnek tartom, ez okból voltam bátor már a multkor is megjegyzéseimet megtenni, és most — ámbár az indítvány visszavonatott — azokat ismételni egyrészt a vidéki érdekelték megnyugtatóra, másrészt pedig, hogy kijelentsem, miszerint a kormány, midőn saját felelősségére ezen fontos tárgyan is meg kívánja tenni mindazon intézkedéseket, melyek halasztást nem szenvednek, de azért igyekezni fog megtartani azon határokat, melyek hatáskörét szabályozzák. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Ülés vége d. u. 1/2 2 órakor. — Legközelebbi ülés holnap d. e. 10 órakor.

Városi közgyűlés április 27.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után, elnök Borosnyai Pál polgármester tudatja a kevés számú képviselőkkel, hogy a közös hadsereg békebeli állandó elhelyezésének biztosítása vigett kiküldött vegyes bizottság munkálatát bevégezvén, azt 7 pontba tömörítve betérjesztette, s a képviselő határozatát annál sürgősebben várja reá, mert a vegyes bizottság holnap tartandja zárulását, s katonai tagjai eltávoznak. A kiküldés alapján szolgáló miniszteri rendelet felolvasása után polgármester előadja, hogy a comissio még a mult évben küldetett volt ki, de munkálatát csak 3 héttel előbb kezdte meg, minthogy a katonai comissió csak akkor jelentkezett városunkba. A vegyes bizottság a vár minden zegzugát megvizsgálta, az utasítás valamennyi pontjának tekintetbevételével. Ily vizsgálat 3-szor tartatott, mely alkalmakkor nemcsak a vár épületeit, de a künnlevő kőházakat, s más épületeket is megvizsgálván, fölvette. Tegnapi reassumálván tanácskozásait, előterjesztette mindazon tervezeteket, melyeket a katonaság békebeli létszámának elhelyezésére jónak látva, megállapított, s a katonai bizottság kérdést intézett a polgárihoz, hogy hajlandó-e a város az építkezéseket elvállalni, s mily feltételek alatt? A 7 pontban foglalt előterjesztésre választ kérvén, s e 7 pontban az összes vizsgálódások eredménye benne lévén, a bizottság polgári tagjai összeültek, s külön véleményeket azok mindegyikére megtették. A kérdéseknél melyek a katonaság szándékát, óhaját megmutatják, valamint a polgári bizottság arra vonatkozó véleményezését rövid kivonatban itten közöljük:

1. Hajlandó-e a városi közönség a kimutatott igazításokat a meglevő épületeken mintegy 14-600 frttal öneréjén megtéetni, s minő feltétel alatt? Vélemény: Ezeknek, mint nem állandó építkezéseknek elvállalását a bizottság nem ajánlja, a véleményt a képviselő elfogadta.

2. Minő feltételek mellett hajlandó a városi közönség a helyi békebeli helyőrség létszámának elhelyezésére szükséges, 150 ezer frtnyi új építkezéseket megtenni? Vélemény. Mondassék ki határozatilag, hogy hajlandó a város 800 főnyi legénység befogadására alkalmas laktnyát, tulajdonjoga fenntartása mellett építtetni, de kiköti, hogy egy ezredtörzs zenekarral áttétessék városunkba. — Ezen új laktanya mellett az első rendbeli építkezés feleslegessé válik. Kovács Áron megjegyezvén, hogy utca-nyitás, színház- és kaszárnyaépítésre a városnak egy külön tőkealapja van, s Knöpfler a szövegezésre tevén némi észrevételt, a képviselőtestület ezen véleményt is magáévá tette.

3. A jelenleg létező gyakorló térek, mely feltételek alatt engedtetnek át örök időkre? Vélemény Ingeny átlévén már engedve, továbbra is ott hadja azokat a város de csak addig míg gyakorló térül használtatik, az örök átengedéstről szó sem lehetvén. Elfogadattott.

4. A tartalék létszámból és vadászokból évenként beszólitandó mintegy 2000 legény számára deczkabódékat felállítani hajlandó-e, azoknak a polgárságon való elszárlásolása kikerülése végett? Vélemény. A váracskülterületén cserefa oszlopokra zsindefyedéllel deszkabódét építtetni, s az alvópenzből ennek költségeit fedezni igenis hajlandó a város. Ezen vélemény oly módosítással fogad-

tatott el, hogy előbb a tanács által egy kis költségvetés 2000 forint erejéig és terv készíttessék, s utólag a városi képviselőtérrel terjesztessék.

5. Van-e szándékában a városnak egy a katonasággal közösen használandó uszoda felépítése, vagy e szükségletet miképp véli fedezhetni? Vélemény: A városnak nincs uszodája, de miután az uszodaegylet cserfák átengedése által tetemesen segítette, s a városnak is 50 részvénye van, ennél fogva felkérendő az uszodaegylet, hogy az uszodát bizonyos órákban a katonaságnak átengedje, annálval is inkább, mert az uszómestereket utóbbiak adják.

6. Minő ajánlatot kíván tenni a városi kórházakra nézve, hogy azokban 118 beteg és 24 szolgálattevő ellátassák? Ezen kérdésre előbb a polgármester nyújtott felvilágosítást, előadva, hogy eddig a kormány azt kívánta miszerint a város fogadjon kórház helyiséget, s a bérösszeg tetemes superplussát fedezze, mit a városi közönség mindig megtagadott.

Mintegy 6 nap előtt beérkezett végre a tárgyat a kormányrendelet, hogy miután a közös költségekbe ez fölvetett, s a honvédelmi miniszternek át is adatott, tehát ezután már nem erőszakolják többé a közönséget kórház fogadására és a befizetésre, csak a felfogadásnál leendő segélyezésre kéri fel, s a bérösszegét a polgármester általi alájegyzésére.

Az eddigi kórház bérletekért sem kell többé fizetni, az a kormány által ki levén már fizetve.

A polgármesternek ezen előterjesztése után, olvasgatott a bizottságnak a 6-ik kérdésre vonatkozó véleménye, t. i.: jövőre sem érzi magát a közönség kötelezve kórház fogadásra és befizetésre, de a helyiség felfogadásában közgei által segédkezni kész; ha pedig a katonaság saját költségén építtetni akar kórházat, az arra szükséges helyeket kész a város ingyen átadni, míg kórháznak használtatik. A vélemény elfogadtatott.

7. A katonatiszti szállások és istálló felfogadását hajlandó-e a város a mellékelt árszabályzat szerint eszközölni? Vélemény: a tisztiszállások és istállók termelésbeni kiszolgáltatását a város továbbra sem vonja meg, de miután a bérpénz utáni többlet fizetés mértéke felüli, s a segítséget a kormány is elismeri, kéressék tehát el utóbbi, hogy a szálláspénz a mostani lakdrágulás arányában emeltesse föl, hogy a többlet fizetés megszűnjék.

Jeddi és Antal Ferencz felszólalásaiból kiderül, hogy a költségvetésben katonatiszti szállások bérösszegének pótlása címén ez évre 3000 forint van felvéve, de az már csupán az első fél évben négyezerre emelkedett s így a bajon segíteni kell.

Ezeken a 7 pontban foglalt bizottsági vélemény, némely módosításokkal elfogadtatott.

A közgyűlés második tanácskozási tárgya, a honvédelmi lakatany udvaráni szekérszín építése iránti intézkedés, miután a képviselőtér ez ügyben már határozata van, visszavonatot.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére Nagy Zsigmond és Jakabfy kérték föl. Végül Csernának a kért építési engedély a bizottság ajánlatához képest megadatott, s ezzel a gyűlés szétoszlott.

Marosszék közgyűlése április 24.

(Folytatás és vége.)

Kevés számú tagok jelenlétében folytatván a közgyűlést, először a tegnapi ülés jegyzőkönyve olvasgatott fel, mi kevés kiigazítás után elfogadtatott. Alkírálybíró kéri először is Illyés István tegnapi indítványát venni tárgyalás alá, mert ez megegyez Berezki Sándornak kibéd-sóváradi útjára tett indítványával, s ezzel sem lehet a szék bizottsága mást, mint tett az említett indítvánnyal és indítványozza egyszersmind a székes-tófalvi utat Marosszék mellék útjába bevenni. Sándor László: nincs a székeknek annyi ereje, hogy minden utat megkésztessen, hanem a gyalog utmunkából, azt hiszi, lehet fordítani.

Szentiványi Kálmán a részletes munka felosztás szerint Marosszék fő- és mellékutjai ki vannak jelölve, mi pedig a szék egész utmunka erejét felemészti, s így a kibéd-sóváradi és székes-tófalvi utakat csak akkor javíttatik, ha marad ezen utakból, de e nélkül meghatározni, hogy mit kap, nem lehet; azért marad a Berezki indítványára hozott határozat mellett. Elnök, főkirálybíró a tegnapi határozatot nem tüzte ki, tehát kéri ahoz nem szólni, mivel abban határozni sem lehet. Illyés újra elmondja tegnap kérését; Berezki Sándor nem ellenzi, hogy az Illyés útjára is jusson valami, de a kibéd-ut, mely még nincs megkésztve egészen, és ha úgy hadjék, akkor többé fog kerülni és még sem lesz soha jó az út, és e szerint pártolja alkírálybíró Bothos Kálmán nézetét, ki maga is azt mondá, hogy ott kell igazítani hol szükség van rá. Nagy Samu kéri megnevezni a többi utakat is és csak azután adni, mert egyik falunak sem szabad jobban kedvezni, mint a másoknak, vagy járjanak el igazságosan, ne vegyék egy-két falu kérését nagyobbobnak, mint a többiekét.

Berezki Sándor, az ő útja primo loco van betáblázva, tehát ha marad csinálják meg a többiét is. Erre elnök kimondja a kibéd-sóváradi utra hozott határozatot, mely szerint, ha marad az utmunka alaptól, akkor a székes-tófalvi is kap valamit.

Gr. Toldalagi Victor, az utakat mentől jobb állapotba hozni elkerülhellen szükséges, de ily határozatot nem szabad, valamint fokozatot is állítani I. II. III-ik ut közt, legjobb a mérnökre és alkírálybíróra bízni a megigazítását mindazon utaknak, melyek szükségesek, felosztván szakértőileg a szükséges, jónak latott igazítást; a Berezki kitélő betáblázásnak pedig itt nincs helye és az első határozat nem jogosultabb az utolsóval, mivel csak mérnök mondhatja ki, valamely utnak szükséges kijavítását, ezért csak olyat határozhatnak, mit utóbb meg is lehet tenni. B. Kemény G. nem osztja gr. Toldalagi nézetét, mivel a fővonalokból tenemaradó munkaerőről csak

a szék határozhat, de különben is lehet némely helyett oly nagy romlás, hogy a mérnök utasítása szerint rögtön kell azon segíteni. Nagy Samu: legjobb lett volna, hogy az állandó választmány munkálata elfogadtatik, most annál jobbat készíteni nem tudnak, s így nem lett volna kénytelen a szék 13 falu felett 3-mat protegálni. Berezki S. mindenki érdekelt van saját útjának megcsinálásában, úgy ő is, de ha valaki nagyobb érdeket tud utja mellett felhozni, akkor rögtön lemond a primo loco iránti betáblázási jogáról, és miután most a 40 bizottság munkálját bírálják, tehát oda lehet tenni, mit akarnak, oda pedig ezen utakat betehetik, mivel a munka felosztás ezután lesz. Elfogadják tehát Nagy Samu véleményét, de Berezki primo loco kap utat.

Jegyző olvassa a természeti munkaerő felosztását. Illyés nagyon kevésli, különben is az oly roszul van besztva, miszerint avval nem csak javítani, de még saját állapotban megtartani sem lehet. Gr. Toldalagi Victor: úgy kell eljárni, hogy az érdekek mellett az igazság és méltányosságnak is megfeleljenek, mert úgy a mint a mellékvonalak rosz állapotban vannak, mibe pedig a székek nagyon sok kiutasa van, legjobb lesz tehát az utmunkaerőt megváltani, mivel akkor mindenütt lehet dolgoztatni, mert a pénz határoz, és pénzért munkásokat mindenütt lehet kapni. Magyar Ferencz pártolja az állandó bizottság véleményét. Filep Albert szomorú, midőn az utakat hallja emlegetni, mivel a provisorium alatt nagyon jó utak voltak; hasonlíttatva szól Illyés István is. Elnök tehát kimondja Illyésnek ináitványát, hogy a Remetétől Szovátiáig vonuló utnak megcsinálása most elmarad.

Olvastatott a kaáli járás munkaerőjének felosztása, mit Illyés megtámadott, annak aránytalan besztása miatt. Magyar F. pártolja, s szerinte Illyésnek nincs is joga megtámadni, mivel a 40 bizottságnak tagja, hogy is meri megtámadni, mint tag az egész bizottságot. Sándor László annyival inkább nem pártolja Illyés felszólalását, mivel a 40-es bizottság tagjai 40-en vannak, itt pedig alig 25-en. Illyés István hivatkozik a parlamenti szabályokra, kérvén két előtte szóló barátjait, annak bővebb megtanulására; előbb tett állítása mellett marad, mivel abban úgy a mérnök, mint az alkírálybíró keze igen meg van kötve.

Magyar Ferencz tagadja, hogy azt állította volna miszerint az állandó bizottság véleményét ne lehetne megtámadni, hanem Illyés Istvánnak külön véleményét a 40-es bizottság munkálkodása alatt kellett volna beadni; nem tanul az öregből, marad saját takticája mellett. Ezután elfogadtatott az állandó bizottság jelentése.

Olvastatott tovább a nyárádgálfalvi járás utmunka ereje. Sándor László nem pártolja, mivel a székeknek sok útja van készitendő s ily kevés ígás-napszámmal azt elkészíteni teljes lehetetlen. Báró Apór nem barátja annak, hogy a községek saját határaikon tartozzanak az utmunka-napszámot tenni, mivel ezt — mintegy kedvezésnek veszik — és saját ügyeiket elhanyagolják. Bothos Kálmán pártolja az állandó választmány jelentését, Szent-Ivány Kálmán is. Gróf Toldalagi Viktor a fővonalokat kérte az állandó választmányba is pártfogoltani.

Ezek után kitetszett a jelentésből, hogy a közmunka alaptól még szép töké maradt fön, melyre nézve a 40-es bizottság véleményezi, miszerint, az alkírálybíró a szék hatalmazza fel bizonyos utvontlokra, vagy ha szükség enne, még pénzzel is hordathasson köyet; mit a gyűlés elfogadott.

Berezki kéri alkírálybíró, ezután a hidépítésre jobban felvigyázni, hogy ne építsenek oly sok rosz híd, mint az ezelőtti időkben, meglévén az evégre szükségelt pénzalap. Alkírálybíró azt tudomásul véve, az ezen iránybani felelősséget elvállalta.

Ezzel a gyűlés eloszlott.

FELHÍVÁS.

A miniszterium rendeletéből, a gyorsírástól egy tanfolyamot rendezek felnőttek számára Maros-Vásárhelyen.

Az érdeklődők jelentsék magukat beiratás végett folyó hó 20-ig Dobolyi Sándor ur „Székely Hirnap” szerkesztőjénél. A tanfolyam mihelyt 40 tanuló jelentkezik, meg fog kezdetni. Bővebb értesítést ad a szerkesztő ur.

Maros-Vásárhelytől 1872. május 14.

SZERVANSZKY KÁROLY,
országgyűlési gyorsíró.

KÖNYVISMERTETÉS.

Szabó Károly által szerkesztett „Székely oklevéltár”-t legközelebbi postával vettük. A 244 darab oklevélből álló jeles gyűjteményt — nem es pártját a Székely Mihály által 1818-ban kiadott hasongyűjteménynek — apróra veendjük, bírálandjuk, bírálatunk eredményét közlendjük, s igyekezendünk a nemes székely nemzet olvasó közönsége figyelmét, saját érdekében, e nagy fáradsággal megszerzett és sok esinnal kiállított munka iránt felkelteni, mely az ősnép történelmi és jogi multját alaposan ismerteti.

DOBOLYI SÁNDOR.

Kolozsvári levelek

XVI.

Kolozsvár, május 8.

Választási mozgalom van mostanában napirenden úgy a nép között, mint a sajtóban. Érkeznek a hírek: hogy itt X jobboldali, amott Y baloldali képviselőjelölt megválasztása bizonyos. Repülnek a programok, kezdenek mindennapivá válni a szebbnél szebb ígéretek. hangzanak a hatásvadászó phrasisek.

Daczára ezen korteszajnak, mely az országot végtől végig betölti, városunkban a kitörő vihart megelőző csend uralkodik.

Addig, míg a választási mozgalmakról kellend regisztrálnunk, emlékezzünk meg a helyi ref. főtanoda ifjuságának szombaton (május 4.) tartott tavaszi ünnepélyéről, mely igen szép sikerrel folyt le. Derült kedvvel indultak reggel 6 órakor a monositori erdőre zeneszó mellett. Délután pedig a vendégek és érdekeltek igen szépszámmal gyűltek össze. Gróf Péchy Manó ő nagyméltósága is személyes megjelenésével emelte az ünnepély díszét, az ifjuság zenével s üdvözlő szavakkal fogadta a magas vendéget.

Délután mi is kísértünk, hogy részt vegyünk az ifjuságnak Flóra istenasszony előtt bemutatott ünnepélyes hódolatában.

Már messziről zeneszó és élénk zaj volt hallható, közelebb érve, tisztán kivehettük, hogy a magyar kedves zenéjét — a csárdást huzza a Salamon bandája.

Az ifjak mily boldogan, mily vígan járják a csárdást! Itt egy pár összefogódzva, szilaj kedvvel lejt; fordulnak és emelkednek, mintha a boldogság szebb egébe vágyakodnának. Ott gyönyörű hajadon, pajzán ifju által üztelve, ügyes fordulatokkal igyekszik kikerülni az ötlet ölelni vágyó karokat, míg végre elfogatván, bensőséggel egymáshoz simulnak.

Késő este tértek haza határt nem ismerő jókedvvel s így vége volt az első idej, igen jól sikerült tavaszi mulatságnak — mely az időjárás pazar kegyeiben is részesült.

E tavaszi multság után, alkalmasnak találjuk megemlíteni, hogy a lyceumi ifjuság folyó hó 16-kán, a jogakademia ifjusága június 1-én, a kolozsvári és kolozsmonostori tűzoltók 9-kén, a „Kolozsvári Kör” 25-kén tartják jótékonycélú tavaszi ünnepélyüket.

A napokban temették el városunk szülőttjét: Komáromi Györgyöt, kinek Salzburgban történt halálára nézve különbfélék a vélemények, mert némelyek azt hitesztették, hogy párbaj következtében esett el, azonban később kiderült, hogy Komáromy Milánóból Salzburgba érkezvén, ott meghalt s útját Bécs felé akarta folytatni, de utközben a szálloda lépcsőjén eleszett s könyökét és felső karcsontját összetörte. A sérülés következtében támadt vérbomlás veszélyes alakulatot vón, s a mult hó 30-kán halálát okozta. Sirjánál Nagy Péter ref. püspök tartott egy igen szép és megható könyörgést.

Münker Arnold.

VEGYES.

— A király ő Felsége az árvíz által sujtott alvidék megszemlélése végett a mult szombaton indult el Budáról gőzhajón, több miniszter s az udvari személyzet egy részének kíséretében. A Dunán lement Bezdánig, onnan egy kisebb gőzzel a Ferencz-csatornán Tisza-Földvár, Török-Becsére, majd kocsin Kikindára, innen vasuton Temesvárra, közben kirándulva Fehértemplomra s Mező-hegyesre s pénteken reggelre Szegeden át ismét Budára visszatérve. Mely utazásában mindenfelé a legnagyobb örömmel és lelkesedéssel fogadtatott. Mindjárt Budán alól az első állomásnál Promontornál diadaliv volt felállítva ezen felirattal: „Áldás kísérje lépteid, a merre jársz!” Téténynél pedig a jegenyesor két első fáján volt olvasható e pár szó: „Üdvözlő a nép!” Mindenütt tömegek, éljenzések, zászlók Duna-Földváron tarackok dörögtek; Pakson dalárda énekelte a néphymnust, Kalo-csán Haynald érsek üdvözlőle egy fényes küldöttség élén. Egykor — mondá az érsek — Szent István királynak Kalocsa főpapja mutatá be a Rómából hozott szent koronát, s most ő a hűség, szeretet és hála érzelmeit mutatja be; áldást kérve a királyra, királynéra s trónörökösre. Bajánál a baranya és tolnamegyei, szabadkai és hajai küldöttségek vártak ő Felségére; Kis-Sztrapár határá pedig banderium várakozott s a két parton vagy huszezer ember éljenzett, s a kiszálló királyt Bács megye küldöttsége üdvözlé. Folyó hó 10-én reggel Budára érkezett.

— Az erdélyi románok, úgy látszik, a küszöbön álló országgyűlési követválasztásoknál is egyöntetű eljárást akarnak követni. Gyula-Fehérvártt erre nézve értekezletet tartottak, melyben nem tudtak megállapodásra jönni, hanem egy két tagból álló küldöttséget választottak a nagyszebeni románok gyűlésére avégett, hogy az ott elfogadott nézetekről tudomást szerezzenek. E küldöttség tagjai: Axente és valami Mezei nevezetű egyének. Megemlítjük, hogy a gyulafehérvári értekezleten fölmerült volt azon vélemény, hogy talán jó volna a baloldallal szavazni, de Axente nyilatkozata döntött, ki azt mondá, hogy ha őt választának követnek, ő mindenesetre a jobboldal mellé állana, mert ámbár ez sem elégíti ki a nemzetiigényeket, de ha a baloldal áll a kormányzás élére — az egész országot lángba fogja borítani.

— Bonnaz püspök, kinél Lónyay gr. szállva volt, Temesvárott egy leányárvaházra százszeker forintot alapítványt, Temesvárvárott állítandó finoveldere szintén százszeker forintot alapítványt tett.

— A magyar királyi igazságügyminiszter az 1871. 21. törvényzikk 24. §-ában nyert felhatalmazás alapján, a törvényhozás utólagos jóváhagyásának fontartása mellett a bánfihunyadi, erzsébetvárosi, dicsőszentmártoni, szászrégeni és szászsebesi királyi járásbírószágot saját járáskuban espedig a később közzéteendő naptól kezdve telekkönyvi hatósággal ruházta fel.

*

— **A magyar királyi honv. Ludovica-akadémia** a jövő őszi megnyitást, az előkészületek már megkezdettek a törvényhozás utólagos jóváhagyása reményében.

— **A magyar keleti vasút** tövis-megyesi vonala május 6-án adatott át az általános forgalomnak. A karácsonfalvi állomás kivételével, mely egyelőre csupán személyek, podgyások és gyorsárak felvételére nyitattik meg, az összes állomások teherszállítmányok felvételére is be vannak rendezve. Ez által a gyulafehérvár-marosvásárhelyi vonal eddig érvényben volt menetrendje szíves némi változást.

— **Németországon** újabb adatok szerint kerek-számban huszezer népiskola van, melyekben hatmillió gyermek nyer oktatást. Minden ezer lélekre körülbelül 150 iskolás gyermek esik. Van ezen felül Németországon 123 gimnázium, 483 reáltanoda és magasabb polgári iskola, melyekben a tanulók összes száma a 180 ezeret megközelíti. Van továbbá 20 egyetem, 1624 tanárral és 15557 egyetemi tanulóval. Van 10 műegyetem vagy polytechnicum 660 tanárral és 4428 tanulóval.

— **A Szilágy-Somlyón** 89 éves korában elhunyt Kovásznai Kovács László jeles hazafi az akadémianak írói segélyegyletnek s a somlyói közös iskolának egyenként öt-öt száz forintot hagyott; a debreczeni és zilahi reform. iskolákra és egy honvéd rokona számára külön-külön ezeret, cselédjeinek egy évi fizetést rendelt s azon adósainak, kik 200 forintnál kevesebbel tartoztak, adósságaikat elengedte.

Szini szemle.

Május 11-én. A „Gerolsteini nagyhercegnő”. Operette Offenbachtól. Mi bevalljuk, miszerint örömesebb mulatunk „a Heyd'n szeretetreméltó phantasticus kertilakában, melyre aztán Mozárt építé palotáját, hova Beethoven korán beköltözve ráépítette daczosan és merészen azontornyt, melyen felül valamit még tennisenki sem merészkedhetik anélkül, hogy nyakát ne szegje.” Szóval mi inkább szeretjük a classicus zenét, hanem azért jó szívvel hallgatjuk az Offenbach-féle operettet, könnyű zenéjével, kellemes énekeivel. Elvégre azokban is hallunk szívhez szóló dalokat, melyek jóízűen juttatják eszünkbe Uhlandtól:

Wo man sing't da lass getrost Dich nieder,
Böse Menschen haben keine Lieder.

Igy hát mi örömezt mulatunk azon szintársasággal, mely Uhland szerint, már csak azért is jó tagokból kell, hogy álljon, mert azok jól énekelnek. Jól zenélnek, mikint ezen igazság mellett a május 11-ki egész előadás tanuskodik.

Egy ily általánosságban előrebocsátás után szinte felesleges lenne részletezni, de mégis, hogy, bár röviden, megadjuk, kinek-kinek a magáét, első helyen kiemeljük Szilágyinét, (uralkodó nagyhercegnő) kit szép termet, nemes attitude, feltűnőleg szép öltözet, ajánlólag mutatnak be a közönségnek. Pedig ezek csak értékes takarói a becses kincsnek, a kellemes és iskolázott hangnak, melylyel Szilágyiné az egész előadásban keresztül igen szépen bánt el. Szerepének mind pajzán, mind parancsoló oldalát kellőleg felfogta, jól

*) Reichhardt's origenelle Vergleichung dieser Koriphaen der Tonkunst.

adta. Olaszos modora által, melyet részint talentomának, részint iskolájának köszönhet, t. i. hogy a directióval nem coquettiroz, sikerült, Szilágyinénak, a közönséget folytonosan a boldogító illusióban megtartani.

Szilágyi B. (Bumbum ezredes) buffo szerepében otthon volt. A darab mulattató elnemes bízár oldalát ez a szerep alkotja. Szilágyi ezt jól tudta s ritka színvonalú könnyűséggel adta, mely nélkül az ily természetű szerep parodiává silányul. Éneke játéknak egészen megfelelt. Ugy látszik, hogy a zene terén ép az a biztonság és jártassága van, mint a színpadon.

Halmi (Fricz köztitűz) naiv szerepét végig figyelemmel jászta, tiszta erős tenorával pedig az egész játékot emelte. Érzékeljes hangjára a „Hegyen völgyön az erdőben Kinozott a szerelem” classicus tenor áriát szeretőnk átruházni. Azonban itt is örömmel hallgattuk.

Kardalnokok, zenekar, vezetés, mind, mind jól működtek, s mikor a Finalesban az „Ensemble” egész erejét kifejté, a biztos és kifejező előadás laboratoriumában összeolvadt hangok a legtisztább gyönyörrel áraszták el az ily nemes élvezetre fogékony keblet.

DOBOLYI SÁNDOR.

Legujabb posta.

Páris, május 11. Mind inkább valószínű az a hír, hogy a hadügy miniszter Cissej tábornok, a Metzi capitulatioféle bizottmánynyi meghasonlás következtében lemondását beadta; azt állítják hogy Thiers nem fogadta el. A katonatörvény feletti vita körülbelül 23-án véendi kezdetét.

London, május 11. A királyné a német császárnőt, Londonbani mulatása alkalmából, a Victoria- és Albert-rend első osztályu keresztjével ékesíté.

Prága, május 11. Prágában egy számos aláírással ellátott kérvény forog közkezen, mely szerint felkérlik a kormányt, hogy a külföldről elűzött jezsuitáknak ausztriabani megtelepedésüket ne engedje meg.

Pest, május 11. Gr. Andrássy ma Bécsba, gr. Lónyay 20-án Kolozsvárra utazik. A temesvári katona parancsnok, báró Scudier ma ide érkezett, hogy az őfelsége előlülése alatt tartandó tanácskozásban, mely a szélbeli katonaság polgári elrendezésével foglalkozand, résztvehessen.

Törvénykezés.

Előadó k. t. p. bíró Ilyés Károly

Seimen György, Klees Mártha e. egy a községi bíróság által hozott ítélet megsemmisítése i. Kammer Sámuel és társ. Stenner Pál és t. e. igény i. Kohn Markus, Dátka Péter e. 50 frt. kör i. Zolya József bacsoni Nagy Sándor e. 38 frt. 36 kr. i. Györke Ferencz, Pál Mihály és társa e. som. visszah. i. Kocz Márionné, Miklós Borbára e. fekvők átadása i. Barcsayné a Barcsay J. i. holtnak nyilváníttása

III. Tanács bűnügyben.

Előadó k. t. bíró Nagy Sámuel.

Derzsán Vaszilie életbiztonság e. kih. Nagy Antal és Kulcsár Mihály e. testi bizt. e. kih. Tusa Domokos testbiztonság elleni kihágás. Simon Mihály nehéz testi-sérülés iránt.

Előadó k. t. bíró Vajda Simon.

Balog István és t. tolvajság. Csikós Elek gyújtás és csalási ü. Bajnóczi Zsigmond rablás Márkovits Salamon felségsértés.

Előadó k. t. bíró Bárdosi György.

Trinku Aron, Hirschfeld Beenjamin, Bács István, Josefovics Zsigmond, e. becsületsértési kihágás Saffa Iuj. Georgiu Sándru vagyonbirt. kih. Buzogány János e. becsület sértési kih. Bajestyán Péter és társ. ellen vagyonbirt. kihágás.

Előadó k. t. bíró Speh Adolf.

George Stoika e. becsületsértés. Herschkovits Izrael e. tolvajság. Nikulai Petru Bobej e. nyilv. erőszak és emberölés. Juon Iul. Nicolaj Stan Cioca e. közérkölség kih. Gyirko Samec e. becsületsértés. Wagner János e. tolvajság.

Előadó k. t. pótbíró Mégai Ferencz.

Bán Józsi és társ. e. tolvajság. Tamás Simion e. testbirt. kih. Szöcs Károly e. gyilkosság. Lövy Simon e. becs. birt. hihágás.

IV. Tanács urbéri ügyben.

Előadó k. t. b. Antalfi Gábor.

Erzsébethváros közönsége Lörincz Stefán s 82 társai e. egyes telki állományaik majorság természete i. Makave Grek Ilia Földvári Ferencz e. egy beltelek s kultartozmányai urb. természete és visszabocsátása i. gr. Mikó Imre: Timar Todra s 36. társa e. majorság dézmás szőlők megváltása i. Szörcey Józsefné Szebeni v. Simon János e. egy telekállomány majorság természete s kiültetése i. Thuri Gergely Benedek Sándor e. egy állomány megválthatlan természete és visszaadása i. Macskásy Lajos Molnár Péter e. egy beltelek s kultartozmányai visszaszadása i. Paizs Mihály Macskásy Lajos e. egy telekállomány urb. természete s annak kiültetése i.

Bécsi tőzsdei árkelet (május 15.)

50% metallique	64.70
50% nemz. államkölesön	64.70
1860. államkötvény	103.40
Bankrészvény	838. —
Hitelrészvény	332.75
London	12.80
Ezüst	110.75
Arany	5.37
Napoleon arany	8.99
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	82.50
„ „ „ temesi	79.50
„ „ „ erdélyi	79.75
„ „ „ horvát-slavon	—

Felelős szerkesztő: DOBOLYI SÁNDOR.

HIRDETMÉNYEK.

VICTORIA biztosító-társaság Kolozsvárt.

Jelentés és fölhevítés.

Van szerencsénk a t. gazda közönség tudomására hozni, hogy folyó évi jégdíj szabályzatunkat kibocsátók s az ez idei jég-üzletet megnyitottuk.

Felhívjuk ehhez képest a t. közönséget folyó évi jég biztosításait társaságunknál tenni meg.

A VICTORIA előnye: mint

olcsó díjak;

káresetén azonnali intézkedés és fizetés; a kárbecslési költségeknek egészen a társaság által hordozása; a biztosításoknak váltóra megtétele az egyedül a Victoria által gyakorolt társaság és községi biztosítás;

a jégüzletnek a tűzzel annyiban összekapcsolása, a mennyiben együttesen feladott új tűz biztosítások díj leengedésben részesülnek stb. az erdélyi közönség előtt országsszerte ismeretese, s bővebb ajánlatást nem igényelnek.

Azért itt csak annyit legyen különösen kiemelve, hogy az idei jégbiztosítási díjak, daczára a tavalyi tömeges és országos jégveréseknek, lejjebb szállítottak, hogy

a megállapított díjak 10%-a leengedtetik, és hogy a Victoria az, mely évek óta már Erdélyben a legtöbb jégkért fizeti, s nevezetesen tavaly többet fizetett, mint az Erdélyben működő kilencz biztosító társaság összesen.

Közelebbi tájékozással, egyéb kedvezmények iránti felvilágosítással szolgálnak a vidéki ügynökök, felügyelők és helyben

4—8

Szóllósi Sámuel, a Victoria főügynöke.

Hirdetés. 2—3

Mező-Méhesen, Kolozsmegyébe kebeleztet községen, Mező-Báld szomszédságában, szép, tágas — barom állásnak nagyon alkalmas s bőv vízzel bíró — helyen, 3 három országos vásár fog életbe léptettetni, melyek közül az első idei junius 5-én, a második september 5-én, a harmadik 1873. januárus 30-án fog megtartatni. Miis a t. cz. közönségnek ezennel köz tudomására juttattatik.

Báldon, május 4-én 1872.

Öri Králitz Antal, jószág igazgató.

A csik-tusnádi fürdőn 3—3

létező gróf Mikes-féle díszes schwaizi háza lakásai, újabban butorozva, finom ágynemű, onyha eszközök s mindenféle házikellékekkel a legkényelmesebben ellátva, az idei fürdőidényre, a tusnádi fürdőbiztos Meunier kapitány urnak czimzett levelekben, folyó év junius 1-ső napjától kezdve a csik-tusnádi fürdő postautján megrendelhetők.

Az épületek közelében volt sülyedések — a gyermekek biztonsága tekintetéből — nagyszerű faragott kőfalérődtvények által helyre állítottak.

A tisztelt szállók kényelmére pedig, az ugynevezett schveitzi-magaslat (Serasse) is, egy ujjonnan épült pompás vendéglővel (Restauration) láttatott el.

Szüts Mihály, bükszádi uradalmi tiszt.

Nyomatja Imreh Sándor Maros-Vásárhelyt, az ev. ref főiskola gyorsajtóján 1872.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.